

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem doma za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrta leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Doležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobijo se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za ostanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Zmaga krščanskih socialistov na Nižjem Avstrijskem.

Liberalcem se v novejšem času slaba godi, nikjer pa tako, kakor na Dunaju in sploh na Nižjem Avstrijskem. Dunajski mestni zastop so že lani zgubili. Letos so bile volitve za deželni zbor, v katerem so do zdaj gospodovali liberalci, pa ne bodo več. Tri stranke so si stale nasproti: krščanska, liberalna in nemško-narodna. Liberalci so vedeli že naprej, da bodo zgubili mnogo sedežev, zato v nekaterih krajih niti kandidatov niso postavili; da bodo pa dočakali tako hud poraz, tega vendar niso pričakovali. V kmečkih občinah, ki so pred kratkim izvolile 21 poslancev, niti jednega sedeža niso mogli uloviti; izvoljenih je bilo 18 krščanskih socialistov in trije taki, ki cikajo bolj na nemško-narodno stran. Liberalci so upali, da jim bo v mestih sreča milejša. Pa tudi tukaj so se varali.

Prej so imeli liberalci v mestih 22 sedežev, zdaj so v malih mestih obdržali komaj deset. Na Dunaju je v osrednjem mestu (I. kraj) in Leopoldovem predmestju (II. kraj), v katerih dveh okrajih prebiva največ Judov in so prej vedno liberalci zmagovali, prišlo do ožje volitve, in sta dr. Lueger in Lovrenc Müller v II. okraju zmagala. Krščanski socialisti so liberalcem vzeli IX. dunajski okraj in mestne skupine Št. Polit in Tulln; borili so se pa tudi zoper nemške narodnjake in jim vzeli IV. in X. dunajski okraj, kjer sta propadla Pacher in Hauck.

Se bolj sramotno so nemški nacionalci Schönererjeve barve in liberalci propadli po drugih dunajskih okrajih; ujeli so le neznatno število glasov. Liberalna in nemško-narodna stranka sta obe skoraj v prah stolčeni, zmagovalci pa so krščanski volilci, kar nam služi v vesel dokaz, da se tudi med trdimi Nemci in celo v glavnem mestu naše države vera v Kristusa zopet bolj in bolj oživlja. Ljudstvo pač spozná, da boljši časi za revno ljudstvo ne morejo prej priti, dokler ne stopi zopet v veljavo Kristusova zapoved: »Ljubi bližnjega, kakor samega sebe!«

Vojska pa je bila tudi med nemškimi narodnjaki in med liberalci, in sicer najbolj po malih mestih. Tepeni so bili liberalci in so zgubili mestne skupine Horn, Korneuburg in Dunajsko Novomesto. Zvesta je liberalcem ostala le kupčijska zbornica, v kateri imajo Judje prvo besedo; izvolila je štiri liberalne poslance.

Nižjeavstrijski deželni zbor šteje 78 poslancev. Izmed teh je zdaj v mestih 23, na kmetih 18 zanesljivih krščanskih socialistov in dva škofa, torej imajo kristjani 43 poslancev, torej močno večino. Vsled kompromisa pa so tudi v velikem posestvu štiri sedeže pridobili.

Nižjeavstrijski deželni zbor bo imel torej znanprej krščansko-socialno lice. Krščanska vera bo zopet v časti, kakor v starih časih, duhovniki se bodo zopet

spoštovali, delale se bodo zopet pravične postave, da bo revnemu, delavnemu ljudstvu mogoče živeti. Izgled Dunaja in sploh Dolenje Avstrije, ki je središče naše države, bo blagodejno uplival tudi na druge avstrijske dežele; kar bo nižjeavstrijski deželni zbor v prid ljudstva sklenil, o tem se bo govorilo po celi državi, in tudi po drugih deželah, kjer zdaj še liberalna sapa piha, se bodo duhovi vzbujali in bodo terjali enakih postav.

Veselo znamenje je nadalje, da so tudi Bismarckovci (nemški narodnjaki) po največ krajih propadli in bodo v deželnem zboru v kot potisnjeni. Trdi Nemci Dolenje Avstrije so s tem pokazali, da hočejo ostati zvesti Avstrijanci in se nočejo podati pod pruski jarem; osvedočili pa so s tem tudi, da jim ni mar za ščuvanje (hujskarije) zoper druge narode, kakor jih učijo nemški narodnjaki, da hočejo nasprotno s Slovani in drugimi avstrijskimi narodi v miru živeti. On si želijo le pravičnih postav, in da se zabrani vsakošna sleparija in odrtija, kakor je bila v cvetu pod liberalnim gospodarstvom. Ker imajo pa pri odrtiji in slepariji ponajveč Judje svoje prste vmes, zato tirjajo krščanski socialisti, naj se naredijo zoper judovske sleparije bolj ojstre postave, kar bi bilo čisto prav.

Izgled vrlih Dunajčanov in trdih Nemcev Dolenje Avstrije naj bi posnemali naši posili-Nemci, ki po svojem rodu še pravi Nemci niso, pa vendar ne tuhtajo nič drugega ko to, kako bi Slovence ugonobili in ob vse narodne pravice pripravili, čeravno jim Slovenci niso nič na potu in jim tudi nič zalega ne storiijo. Po izgledu pravih Nemcev naj bi tudi oni začeli spoštovati vero in duhovnike, potem bo zopet mir med nami in bodo zmraznili tisti strupeni članki, ki jih zdaj čez naše glave razlivata »Deutsche Wacht« in »Marburger Zeitung«. Morda bo tudi naše posili-Nemce enkrat pamet srečala!

Za naše kmete.

V proračunskem odseku državnega zbora je opozarjal v seji dne 4. novembra g. poslanec Fr. Robič poljedelskega ministra na razkosovanje zemljišč po Štajarskem sploh in zlasti po južnem Štajarskem. Agenti, kateri kmečke razmere dobro poznajo, hodijo od občine do občine in porabljajoč vsako zadrego kmetovalca, skušajo ga pregovoriti, da bi jim posestvo prodal; kmetija pa se potem razkosa in na drobno proda, kmečka posestva pa vsled tega minevajo. Vlada se bode morala takemu početju odločno ustaviti.

Govornik je nadalje poudarjal potrebo regulacije pesniškega potoka na Spodnjem Štajarskem. Govori se o tej stvari že od leta 1803. Da se zadeva še ni dovršila, tega je pač po največ kriv štajarski deželni zbor;

a vendar govornik priporoča zadevo blagohotni pozornosti ministrovi. Konečno je razmotrival gosp. poslanec vprašanje o regeneraciji štajarskih vinogradov po vpeljavanju ameriških trt.

V taisti seji proračunskega odseka se je potegnil pri odstavku »investicijski proračun« kranjski poslanec Povše prav krepko za naše kmete. Opominjal je finančnega ministra, češ, da preje obljubljenih investicij za kmetijstvo ni nič kaj videti. Ravno tako ni še kar nič poskrbljeno za stroške kmečkih zadrug, koje se bodo menda že kmalu vpeljale. Pričakovati je, da bode vlada te kredite postavila vsaj v proračun za bodoče leto. Nadalje je gospod poslanec obžaloval, da se melioracijski fond ni že letos ustavil v znesku jednega milijona, ker je mnogo nujnih uravnav izvršiti, katere se ne dajo odlagati.

Tudi je g. govornik pobijal vzlasti trditev finančnega ministra, da ne more hkrati znižati zemljiškega davka in povisati melioracijski fond, kajti pri določitvi glavne vsote zemljiškega davka je in sme jedino mero dajno biti vprašanje, ali zemljišče dandanes še daje tiste čiste dohodke, kakor pred 15. leti. Da to ni res, mora vsakdo priznati. Zato je zahteval, da naj se zniža zemljiški davek, sama na sebi opravičena.

Konečno je zahteval govornik, da naj bi komisija, koja ima odločiti o tem, ali naj se pašna parcela dene v varstvo ali pa prepoved, obstojala tudi iz zastopnikov občin in kmetijskih zastopnikov. — Besedam obeh gospodov poslancev se je splošno pritrdjevalo.

Cerkvene zadeve.

V spomin † Jakobu Črncu.

»Žetev je sicer velika, a delavcev je malo«, tako smo vzdihnili dne 28. oktobra, ko smo telesne ostanke č. g. Jakoba Črnca, bivšega kaplana na Pilštanju, hladni zemlji izročili. Ako umrje duhovnik-starček se človek še potolaži, ker človeškemu življenju so meje postavljene, a če smrt pokosi duhovnika mladenčca, ki je komaj začel delovati v vinogradu Gospodovem, se v resnici mora srce od žalosti krčiti. Tako zgodilo se je z gosp. Jakobom Črncem.

Gosp. J. Črnc se je porodil na Prihovi dne 12. julija 1865, torej bil je še le v 32. letu. Začetne šole je obiskoval na Prihovi in v Konjicah, a latinske v Celju in Mariboru. Kot dijak in bogoslovec je silno veliko prepotoval. Obhodil je skoraj celo Avstrijo, Bavarsko in severno Laško in o teh krajih je znal marsikatero zanimivo povedati. Leta 1892. je postal duhovnik in prvo daritev je opravil na Prihovi dne 21. avgusta. Vendar poznalo se mu je že tedaj, da nosi v sebi smrtno klico — menda se je kje na potovanju prehladil. Zato so ga poslali na lahko župnijo Polzelo, kjer je blizu štiri leta deloval in si pridobil srca vseh župljanov. Letošnjo spomlad se mu je bolezen ponovila.

S 1. majnikom je prišel na Pilštanj za kaplana, vendar ni mogel družega, kakor maševati in spovedavati. Bolezen se mu je vidno hujšala in je s 15. avgustom stopil v začasni pokoj. Jedino željo je imel, iti na jug blagega podnebja čez zimo iskat. Pa kaj, da človek obrača, Bog pa obrne. V soboto 24. oktobra moral je ostati v sobi, ker je težko dihal, in poklicani zdravnik mu tudi nevarnost naznani, a on nikakor ni mogel verjeti, da bi umrl. Še le v ponedeljek po kosilu, pol ure pred smrtjo spozna, da bi utegnulo zadnje biti. Domači g. župnik ga spove, obhaja, a pri sv. poslednjem olju je začel že umirati.

Pogreb je bil v sredo 28. oktobra. Veličasten sprevoz so vodili preč. g. kanonik iz Kozjega. Sv. mašo za ranjkega in cerkveni govor je imel domači g. župnik M. Tomažič, ki je omenil, da bi se sicer pristojalo, da bi kateri sosednih gospodov to nalogo prevzel, a ker mu je on pri sv. novi maši na Prihovi pridigoval, hoče še mu zdaj v slovo govoriti kot svojemu ljubemu tovarišu v duhovniški službi. Bog daj pokojniku sladko spati med pilštanskimi ovčicami! Hartenštajnski.

† Gregor Smogavec, kmet v Tinjah.

Na vernih duš dan smo izročili materi zemlji truplo moža, katerega so čislali daleč okoli. Pokojni Gregor Smogavec je bil res mož čistega značaja, na katerem ni bilo najti zvižaje: pravi poštenjak stare dobe. Zato menim, da mi častiti bralci »Slov. Gospodarja« ne zamerijo, ako jim kaj več o tem sicer priprostem kmetiču povem.

Izza njegovih mladih let mi je le to znano, da je bil vedno pobožen, pohleven mladenič, kateri je svoje stariše s svetim strahom spoštoval in jih rad ubogal. Štirindvajset let staremu so izročili stariši gospodarstvo, ter mu izbrali pošteno devico za nevesto in gospodinjo, s katero je v srečnem zakonu živel celih 48 let do svoje smrti. Sveta ljubezen in ljubi mir sta kraljevala v hiši Gregorja Smogavca. Kar se njegovih dolžnostij do Boga tiče, veljajo zanj besede sv. pisma: »In veroval je v Boga on in vsa njegova hiša«.

Bil je skrben, moder in varčen gospodar. Vse, živež in obleka, je bilo priprosto in le iz domačega pridelka. Za gizdavo obleko, za kavo, tobak ali smodke Smogavec ni imel denarja. Zato mu ga tudi nikdar ni zmanjkalo, kadar je bilo treba kaj vložiti za cerkvene ali druge dobre namene. Takrat je pač globoko segel v mošnjo, in če mu je pri tem desetak ali petdesetak med prste prišel, se mu ga nikdar ni mililo dati. Za popraviljanje cerkvenih streh in šole daroval je Smogavec iz svoje planine navadno največ in najlepših smrek. Tudi za pogorelca ali kakega drugega siromaka, ki si je poslopje stavil ali popravljaj, se je zmirom našlo kako lepo bruno v Smogavčevi gošči.

S svojimi sosedi in vsemi drugimi ljudmi je živel v miru in lepi slogi. Nikdar ni bil pri kakem pretepu. Vse svoje življenje — in bil je 72 let star — ni nikogar tožil, pa tudi on ni bil tožen. Pač pa je bil gotovo sto otrokom za botra in štiridesetkrat starešina na poštenih gostijah. Po krčmah ni posedal in zapravljaj. Če se je primerilo, da je prišel v družino mirnih sosedov in botrov, tedaj je pa tudi rad dal za bokal »starince«, ter je radostno zapel kako veselo zdravico.

Zaradi omenjenih čednostij ga niso samo domači občani jako spoštovali, temveč je slovel daleč okoli v sosednih župnijah kot vrli poštenjak. Bil je mnogo let občinski svetovalec, ud krajnega šolskega sveta in cerkveni ključar pri župnijski cerkvi in podružnici sv. Treh kraljev. Iskreno je ljubil slovenski narod in svoj mili materni jezik. Ako je slišal Slovence kje v gostilni ali na ženitnini nemški govoriti, jih je vselej šaljivo pokaral, rekoč: »Gospodinja, denite za te-le Nemce kaše kuhat!« Rad je prebiral »Drobtinice«, knjige družbe sv. Mohora in »Slov. Gospodarja«, kateremu je bil naročnik celih 30 let.

Ker je zmirom priprosto in trezno živel, bil je vedno trdnega zdravja, le zadnji dve leti je jel na pljučih bolehati. Poslednje leto je večinoma prebil v bolniške postelji. V tej dolgej, mučnej bolezni se ni nič pritoževal, temveč v božjo voljo udan je prenašal bolečine. Najslajšo tolažbo je zajemal v svetih zakramentih, katere je v svoji bolezni večkrat prejel. Zadnji dan oktobra, ki je posvečen kraljici sv. rožnega venca, je